

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 marca 2020 roku, po rozpoznaniu wniosku z dnia 3 lutego 2020 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał K. Z. (1) zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 marca 2020 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do wyliczenia emerytury przyjęto:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 21.299,95 zł,
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącą 286.070,44 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach tj. 217,10 miesięcy.

W związku z tym kwota emerytury wyniosła **1.415,80 złotych**.

(decyzja w pliku akt ZUS zainicjowanym wnioskiem z dnia 3.02.2020r.)

W dniu 14 kwietnia 2020 roku K. Z. (1) odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i ponowne ustalenie wysokości świadczeń poprzez:

- uwzględnienie okresów opłacania podatku rolnego za okresy od 1985 roku do 1996 roku,
- przyjęcie rzeczywistego, a nie minimalnego wynagrodzenia za pracę za okresy pracy od 13 października 1972 roku do 29 kwietnia 1976 roku, od 13 kwietnia 1978 roku do 31 stycznia 1979 roku
- uwzględnienie okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Wniósł o wyrównanie świadczeń emerytalnych od dnia złożenia pierwszego wniosku.

(odwołanie k. 2-3)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 30 kwietnia 2020 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Wskazał, że kwestia opłaty podatku rolnego jest na etapie wyjaśniania z KRUS, zaś przyjęcie innego niż minimalne wynagrodzenia w spornych okresach wymaga wykazania jego wysokości przez wnioskodawcę. Podniósł nadto, że okres odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej (od 30 kwietnia 1976 roku do 12 kwietnia 1978 roku) został uwzględniony jako okres składkowy przy ustalaniu kapitału początkowego. (odpowiedź na odwołanie k. 8-9)

Decyzją z dnia 10 kwietnia 2020 roku, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 marca 2020 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych – I Oddział w Ł. odmówił K. Z. (1) ponownego ustalenia kapitału początkowego, wskazując że do kapitału początkowego nie wlicza się okresu opłaconych składek na KRUS, zaś w celu doliczenia do emerytury zwiększenia rolnego z tytułu opłacania składek na KRUS niezbędne jest złożenie formalnego wniosku wraz z pismem z KRUS o tym, że wnioskodawca nie pobiera żadnego świadczenia. (decyzja w pliku akt ZUS zainicjowanym wnioskiem z dnia 25.01.2015r.)

W dniu 29 kwietnia 2020 roku K. Z. (1) odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i ponowne ustalenie wysokości świadczeń poprzez uwzględnienie okresów opłacania podatku rolnego za okresy od 1985 roku do 1996 roku na podstawie przedłożonej dokumentacji. (odwołanie k 3-5 akt o sygn.. VIII U 1162/20 załączonych do akt sprawy)

Odpowiadając na powyższe odwołanie, pismem z dnia 26 maja 2020 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc że okres opłacania podatku rolnego nie wpływa na wysokość kapitału początkowego, może jedynie zwiększyć wysokość emerytury wnioskodawcy według zasad określonych w art.56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. (odpowiedź na odwołanie k 7 akt o sygn.. VIII U 1162/20 załączonych do akt sprawy)

Decyzją z dnia 2 lipca 2020 roku, po rozpoznaniu wniosku z dnia 3 lutego 2020 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał ostatecznie K. Z. (1) emeryturę od 1 marca 2020 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do wyliczenia emerytury przyjęto:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 21.299,95 zł,
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącą 285.527,25 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach tj. 217,10 miesięcy.

W związku z tym kwota emerytury wyniosła 1.413,30 złotych.

Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników – 16 lat (163,95 zł).

Łącznie wysokość emerytury wyniosła **1.577,25** złotych.

(decyzja w pliku akt ZUS zainicjowanym wnioskiem z dnia 3.02.2020r.)

W dniu 20 lipca 2020 roku K. Z. (2) odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i ponowne ustalenie wysokości świadczeń poprzez uwzględnienie okresów opłacania podatku rolnego za cały okres 22 lat (nie 16 lat) oraz o wyrównanie świadczeń emerytalnych od dnia złożenia pierwszego wniosku. (odwołanie k 3-5 akt o sygn. VIII U 1783/20 załączonych do akt sprawy)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 12 sierpnia 2020 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 65 akt o sygn. VIII U 1783/20 załączonych do akt sprawy)

Sprawy wymienionych odwołań wnioskodawcy połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (postanowienia k 11 akt o sygn. VIII U 1162/20 i k 9 akt o sygn. VIII U 1783/20 załączonych do akt sprawy)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. Z. (1) urodził się (...), w dniu 3 lutego 2020 roku złożył wniosek o emeryturę. (wniosek k. 1-4 odw. pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 3.02.2020r..)

W okresie od 13 października 1972 roku do 31 stycznia 1979 roku był pracownikiem (...) w Ł., zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy początkowo jako uczeń warsztatowy, następnie jako rzemieślnik. (świadcstwo pracy – k 4 pliku akt kapitałowych ZUS)

W okresie tego zatrudnienia wnioskodawca uzyskał następujący dochód:

- za 1975 rok – 16.254 złotych
- za 1976 rok – 11.346 złotych
- za 1978 rok – 25.409 złotych
- za 1979 rok – 3.839 złotych.

(zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 20.04.2020 r. – w aktach kapitałowych ZUS)

Od 11 grudnia 1980 roku do 27 lutego 1982 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...), w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku sprzedawcy. W 1980 roku uzyskał z tytułu tego zatrudnienia dochód kwocie 3.000 złotych, a w 1981 roku – 21.000 złotych. (świadcstwo pracy, zaświadczenie ZUS – k 5 pliku akt kapitałowych ZUS)

W latach 1983 – 1989 i 1999-2007 wnioskodawca odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne rolników do KRUS. (zaświadczenie KRUS z 24.02.2020 r. – w aktach kapitałowych)

W okresie od 1 maja 1982 roku do 28 lutego 1985 roku. Od 1 lipca 1990 roku do 30 września 1991 roku, od 1 listopada 1993 roku do 31 grudnia 1996 roku, od 1 marca 1997 roku do 1 sierpnia 1998 roku oraz od 17 sierpnia 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku prowadził własną działalność gospodarczą . Z tego tytułu osiągnął dochód:

- w 1982 roku 20.000 złotych,
- w 1983 roku – 35.100 złotych,
- w 1984 roku – 91.200 złotych,
- w 1985 roku – 15.200 złotych,
- w 1990 roku – 3.138.104 złotych,
- w 1991 roku – 7.844.468 złotych,
- w 1993 roku – 4.687.800 złotych,
- w 1994 roku – 34.467.000 złotych,
- w 1995 roku – 4.689,23 złotych,
- w 1996 roku – 5.973,54 złotych,
- w 1997 roku – 6.118,43 złotych,
- w 1998 roku – 8.178,97 złotych.

(zaświadczenie ZUS – k 6-7 pliku akt kapitałowych ZUS)

W okresach od 13 listopada 1991 roku do 17 kwietnia 1994 roku K. Z. (1) był zarejestrowany jako bezrobotny, z prawem do zasiłku w okresie od 13 listopada 1991 roku do 30 czerwca 1993 roku. Wysokość wypłaconego zasiłku dla bezrobotnych wynosiła:

- w 1991 roku – 1.011.700 złotych,
- w 1992 roku – 11.168.900 złotych,
- w 1993 roku – 7.458.500 złotych.

(zaświadczenie k 8 pliku akt kapitałowych ZUS)

Wysokość przychodu ubezpieczonego przed 1 stycznia 1999 roku wyniosła:

- za 1975 rok – 16.254 złotych
- za 1976 rok – 11.346 złotych
- za 1978 rok – 25.409 złotych
- za 1979 rok – 3.839 złotych
- za 1980 rok – 3.000 złotych

- za 1981 rok – 21.000 złotych
- za 1982 rok – 20.000 złotych
- za 1983 rok – 35.100 złotych
- za 1984 rok – 91.200 złotych
- za 1985 rok – 15.200 złotych
- za 1986 rok – 0
- za 1987 rok – 0
- za 1988 rok – 0
- za 1989 rok – 0
- za 1990 rok – 3.138.104 złotych
- za 1991 rok – 8.856.168 złotych
- za 1992 rok – 11.168.900 złotych
- za 1993 rok – 12.146.300 złotych
- za 1994 rok – 34.467.000 złotych
- za 1995 rok – 4.689,23 złotych
- za 1996 rok – 5.973,54 złotych
- za 1997 rok – 6.118,43 złotych
- za 1998 rok – 8.178,97 złotych.

(wykaz wprowadzonych dochodów ubezpieczonego w pliku akt kapitałowych ZUS – za zaświadczeniem z dnia 20.04.2020r.)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania są niezasadne.

W myśl art.26 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz.53) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

W myśl natomiast art.26a cytowanej ustawy wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...), Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek; zwiększenie takie nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z brzmieniem art.173 ust. 1 cytowanej ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Omawiana regulacja dotycząca emerytury należnej wnioskodawcy w systemie tzw. zdefiniowanej składki oznacza, że wysokość świadczenia zależy od sumy zaewidencjonowanych składek na ubezpieczenie na jego indywidualnym koncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji, jak i zwaloryzowanego kapitału początkowego (art. 25 i 26 tej ustawy), a suma ta dzielona jest przez średnie dalsze trwanie życia, o którym mowa w art. 173 ust. 2, ustalone dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę osoby, dla której obliczana jest emerytura. Kapitał początkowy stanowi odtworzenie składek na ubezpieczenia sprzed wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku ewidencjonowania przez ZUS indywidualnych składek każdej osoby podlegającej ubezpieczeniu społecznemu. Kapitał ten ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego i corocznie waloryzowany, począwszy od 1 czerwca 2000 roku, a następnie każdego 1 czerwca kolejnego roku, według reguł przewidzianych dla waloryzacji składek, a więc przez zastosowanie wskaźników waloryzacji.

W świetle powyższych uwag stwierdzić należy, że w nowym systemie emerytalnym świadczenie emerytalne można otrzymać bez względu na wymiar posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych. Istotne jest natomiast, aby ubezpieczony miał jakkolwiek wymiar okresów ubezpieczenia (składkowych), ponieważ warunkuje to możliwość uzyskania prawa do emerytury w ogóle. Do nabycia prawa do emerytury w nowym systemie konieczne jest natomiast osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego.

Staż w ramach nowego systemu ma znaczenie dla ustalenia kapitału początkowego (art. 173 i nast. ustawy emerytalnej), stanowiącego jeden z elementów obliczenia emerytury ze zreformowanego systemu na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Wymiar okresów składkowych i nieskładkowych ma wpływ na wysokość kapitału początkowego, a pośrednio kwoty przysługującej emerytury z nowego systemu. Staż nie ma natomiast znaczenia w nowym systemie emerytalnym z punktu widzenia prawa do świadczenia.

W sprawie niniejszej sporna ostatecznie pozostawała wysokość kapitału początkowego będąca podstawą do ustalenia wysokości emerytury, w szczególności prawidłowość przyjęcia przez organ rentowy zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 16 lat.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w przedmiotowej sprawie wykazało natomiast, że wyliczenie przez ZUS spornego świadczenia było prawidłowe.

Jak wynika bowiem z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy organ rentowy w sposób prawidłowy ustalił wysokość kapitału początkowego K. Z. (1), w szczególności w sposób prawidłowy przyjął wysokość przychodów wnioskodawcy sprzed 1 stycznia 1999 roku w oparciu o dokumentację źródłową – karty wynagrodzeń oraz zaświadczenia wygenerowane przez ZUS, stwierdzające te wielkości w opisanym okresie.

Uwzględnienie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 20 kwietnia 2020 roku wystawionego przez (...) stwierdzającego rzeczywiste dochody skarżącego z lat 1975 – 1979) nie wpłynęło na wysokość tego kapitału, bowiem nadal (tak jak w pierwotnie skarżonej decyzji) najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego to 39,37% wyliczony z lat 1989-1998. Kapitał początkowy wyliczony na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 64.817,17 złotych, zwaloryzowany zamyka się kwotą 333.551,91 złotych. Niekwestionowana kwota zwaloryzowanych składek wyniosła 285.527,25 złotych, w związku z czym przyjęć należy, że emerytura K. Z. (1) na dzień wydania decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia, po zwiększeniu z tytułu opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników w latach 1983 – 1989 i 1999-2007 - **1.577,25 złotych**.

Ustalając okres opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników Sąd wziął pod uwagę zaświadczenie pochodzące z KRUS wskazujące na przyjęty przez organ rentowy okres, uznając że brak jest podstaw do uznania, że okres opłacania podatku rolnego jest tożsamy z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Są to bowiem dwa niezależne od siebie okresy, nie zawsze nakładające się na siebie.

Na marginesie uznać jeszcze należy, choć wnioskodawca tego w żaden sposób nie zakwestionował, że ustalając wysokość kapitału początkowego organ rentowy prawidłowo nie uwzględnił okresu urlopu bezpłatnego wnioskodawcy oraz okresu rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Brak było też podstaw do przyznania świadczenia emerytalnego wnioskodawcy od daty poprzedzającej osiągnięcie wieku emerytalnego (1 marca 2020 roku).

W myśl bowiem art.129 ust.1 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawca nabył prawo do emerytury z dniem ukończenia 65 lat, a zatem nie ma uzasadnienia do przyznania emerytury we właściwej (stwierdzonej decyzją z dnia 2 lipca 2020 roku) wysokości przed tym dniem.

Uznając, że wyliczenie wysokości kapitału początkowego i emerytury wnioskodawcy dokonane w decyzjach z dnia 1 i 2 lipca 2020 roku (zmieniających zaskarżone decyzje z dnia 19 marca 2020 roku i z 10 kwietnia 2020 roku) jest prawidłowe Sąd na podstawie art.477¹³ § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie, w pozostałej części – w myśl przepisu art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania jako niezasadne.